

De Staatssecretaris van Defensie
Postbus 20701
2500 ES 'S-GRAVENHAGE

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

J.B. Groot
BEL/RSO

Telefoonnummer +31235144707
GROOTJB@Noord-Holland.nl

1 | 7

**Betreft: Zienswijze ontwerpbesluiten intensivering schietterreinen
Petten en Breezanddijk**

Excellentie,

Via deze zienswijze reageren de provincie Noord-Holland en de gemeenten Bergen, Den Helder, Hollands Kroon, Medemblik, Schagen en Texel gezamenlijk op twee ontwerpbesluiten die het kabinet op 19 december 2025 heeft genomen in het kader van het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie. Het gaat om de ontwerp voorkeursalternatieven voor de locatiespecifieke behoeften 11 en 14, de groei van beproevingen, Breezanddijk, IJsselmeer respectievelijk de groei van beproevingen Petten, Noordzee.

De kern van onze zienswijze is dat we de urgentie van de uitbreiding van defensie volledig onderschrijven, en tegelijkertijd aandacht blijven vragen voor de impact van de intensivering van het gebruik van de schietterreinen Breezanddijk en Petten op onze inwoners, ondernemers, recreanten, natuur, stiltegebieden en waterkwaliteit. Dit geldt in sterkere mate nu nog onbekend is hoe de piekbelasting en trillinghinder zullen zijn bij de voorgenomen toename van het aantal schoten (met zwaarder kaliber) en schietdagen, in combinatie met de verhoging van het aantal dB (Bs-dan). Dit is essentieel om de geluidsbelasting op de dagen dat er wordt geschoten te duiden. Aangezien de onderzoeken hiernaar nog niet zijn afgerond, gaan we ervan uit dat we betrokken worden in de appreciatie van de uitkomsten hiervan door uw ministerie.

Ontwerpbesluiten over Breezanddijk en Petten

Bij behoefte 11 (Breezanddijk) heeft het kabinet de verbreding van schietterrein EHR 49 definitief aangewezen. Daarnaast is onderzoek gedaan naar de intensivering van het gebruik van dit terrein. Dit heeft geleid tot het vaststellen van het ontwerp voorkeursalternatief, waarbij het aantal schoten toeneemt naar 4500 en het aantal schietdagen van 60 naar 90, met als randvoorwaarde een maximale geluidsbelasting van 55 dB (Bs-dan) op geluidsgevoelige objecten.

Bij behoefte 14 (Petten) heeft het kabinet de verlenging van de schietsector met variant B definitief aangewezen. Ook voor dit terrein is onderzoek gedaan naar een intensiever gebruik. Dit heeft geresulteerd in het vaststellen van het ontwerp voorkeursalternatief, waarbij het

Verzenddatum

Kenmerk

RSO170226HG8

Uw kenmerk

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

aantal schoten toeneemt naar 1800 en het aantal schietdagen toeneemt van 20 naar 45, met als randvoorwaarde een maximale geluidsbelasting van 60 dB (Bs-dan) op geluidgevoelige objecten.

U heeft ons geïnformeerd over deze ontwerpbesluiten in het bestuurlijke overleg van 14 november 2025. Wij kunnen ons vinden in het kabinetsbesluiten van 19 december 2025 over de uitbreiding van het schietterrein Breezanddijk en Petten. Wij waarderen het regelmatige contact dat we hebben, zowel ambtelijk als bestuurlijk. En we willen opnieuw benadrukken dat we de urgentie zien om meer ruimte te creëren voor oefenen, trainen en testen door de Nederlandse krijgsmacht in verband met de helaas steeds verslechterende veiligheidssituatie in de wereld. Provincie Noord-Holland en gemeenten begrijpen daarom ook dat de schietterreinen Breezanddijk en Petten in beeld zijn om intensiever gebruikt te worden. Toch willen we, als gezamenlijke overheden in Noord-Holland, nog een aantal belangrijke aandachtspunten kenbaar maken. Deze gaan over de impact van het vaker beproeven van wapens en munitie (met zwaarder kaliber) op onze inwoners, natuur, recreatie, stiltegebieden en waterkwaliteit. Deels verwijzen we hierbij naar onze eerdere zienswijze op het ontwerp NPRD (van 3 juli 2025 met kenmerk 2201168 /2417276). En deels reageren we op de informatie uit het addendum planMER van 16 december 2025. Daarnaast kunnen we nu niet reageren op de resultaten van het onderzoek naar de piekbelasting en trillinghinder, dus dat wensen we in het eerstvolgende bestuurlijke overleg te doen.

Gezamenlijke zienswijze juli 2025

In de hierboven aangehaalde zienswijzen verzoeken we u nadrukkelijk om de overlast van het schieten voor de inwoners zo veel mogelijk te beperken en om rekening te houden met de huidige en toekomstige recreatieve mogelijkheden, haven- en watersportactiviteiten op en rond het IJsselmeer (cf de IJsselmeerkustvisie) en op en rond de Noordzee. Ook vragen wij om een integrale benadering waarbij de ambities van de regio – op het gebied van recreatie, woningbouw, bedrijvigheid (bijvoorbeeld de ontwikkeling van haven Oude Zeug) en natuur – worden meegenomen. Dit geldt niet alleen voor reeds vergunde of planologisch vastgelegde plannen, maar ook voor toekomstige visies en ontwikkelrichtingen. Zo zijn we bijvoorbeeld met het ministerie van VRO bezig om een nieuwe Woondeal te sluiten om de noodzakelijke woningbouw te versnellen.

Resultaten en conclusies aanvullend onderzoek (addendum planMER)

Wij zien onze eerdere aandachtspunten duidelijk terugkomen in het aanvullende onderzoek dat gedaan is naar de toename van het aantal schoten en schietdagen voor beide locaties.

- Geluidsbelasting op geluidgevoelige objecten: Voor zowel Breezanddijk als voor Petten zijn twee scenario's doorgerekend, met een maximale geluidsbelasting van 55 dB (Bs-dan) en 60 dB (Bs-dan). Voor Breezanddijk kiest het kabinet voor een maximale geluidsbelasting van 55 dB (Bs-dan). Dit leidt ten opzichte van de huidige, vergunde, voorkeursgrenswaarde van 50 dB (Bs-dan) tot een hogere belasting van 242 woningen. Deze verslechtering wordt in het planMER als negatief (-) beoordeeld. Voor Petten kiest het kabinet voor een maximale geluidsbelasting van 60 dB (Bs-dan). Dit

resulteert in een forse toename van de geluidbelasting op een aantal geluidgevoelige objecten ten opzichte van de huidige vergunning, tot 8 dB in Sint Maartenszee en geheel nieuwe belastingen tot 55 dB op woningen op Texel. In totaal gaat het om circa 170 woningen met een geluidbelasting van 50 tot 55 dB (Bs-dan), en circa 20 woningen met een geluidbelasting hoger dan 55 dB (Bs-dan). Deze situatie is negatief beoordeeld (-).

- Natura 2000: Bij Breezanddijk kunnen door het verhogen van het aantal schietdagen naar 90 negatieve effecten op de doelsoorten niet uitgesloten worden. De geluidcontour van 55 dB (Bs-dan) leidt niet tot aanvullende aandachtspunten voor natuurwaarden. Wel kunnen bestaande aandachtspunten groter worden door een toename in beproevingen. De natuurimpact maakt dit scenario als negatief (-) beoordeeld is. Bij Petten heeft de contour van 60 dB (Bs-dan) aanvullende geluidbelasting (zowel qua intensiteit als aantal dagen per jaar) op Natura 2000-soorten tot gevolg. Daarom scoort dit als negatief (-).
- Recreatie: intensivering van het gebruik van Breezanddijk leidt tot een langere afsluiting van het gebied (van zestig naar negentig dagen per jaar), waarbij geldt dat niet elke beproeving tot volledige afsluiting van het gebied leidt. Gelet op het aantal schoten met zwaardere munitieartikelen waar in de berekening rekening mee gehouden is, gaat het wel om een groot aantal dagen binnen deze 90 dagen dat grote delen van de sector afgesloten zijn. Dit leidt tot een beperking van het ruimtegebruik in het schietgebruik door andere gebruikers. De aspecten Recreatie/scheepvaart, Luchtvaart en Visserij zijn als licht negatief (0/-) beoordeeld. Dit geldt ook voor Petten.
- Geluid – stiltegebieden: in de omgeving van de schietterreinen Breezanddijk en Petten liggen stiltegebieden. In scenario 1 (maximaal 55 dB Bs-dan op woningen) gaat het bij Breezanddijk om een hogere belasting van het geluidklimaat in stiltegebied De Waddenzee en wordt daarom licht negatief (0/-) beoordeeld. Bij Petten is er bij maximaal 60 dB (Bs-dan) sprake van een hogere belasting en is het areaal hoger/groter dan bij 55 dB (Bs-dan), waardoor er een licht negatief (0/-) effect ontstaat.
- Waterkwaliteit: Het vergroten van de hoeveelheid munitieresten in het IJsselmeer kan de kwaliteit van het oppervlaktewater ten opzichte van de referentiesituatie aantasten. Dit is licht negatief gewaardeerd (0/-).

Samenvattend staat in de toelichting op de ontwerpbesluiten voor beide schietterreinen dat bij de verdere ontwikkeling en inpassing van de behoefte met de volgende randvoorwaarden en aandachtspunten rekening moet worden gehouden:

- De optimalisatie van het aantal schoten van verschillende kalibers is nodig om te voorkomen dat de geluidsbelasting op geluidgevoelige objecten bij Breezanddijk hoger wordt dan 55 dB (Bs-dan) en bij Petten hoger dan 60 dB (Bs-dan).
- Bij de intensivering moet gemotiveerd worden dat de waterkwaliteit niet significant verslechtert, conform de eisen van de Kaderrichtlijn Water (KRW).

- De intensivering van het aantal schietdagen vanaf Breezanddijk en Petten vinden plaats in Natura 2000-gebied. De mogelijke negatieve effecten op de natuur hierdoor is een aandachtspunt. Hiervoor is in de vervolgfase aanvullend onderzoek nodig.
- Door de toename van het aantal schietdagen van 60 naar 90 dagen wordt recreatie en pleziervaart in de gebieden vaker beperkt. Om deze functies goed samen te laten gaan is aanvullende afstemming met de omgeving een aandachtspunt, met vroegtijdige aankondiging van dagen waarop wordt geoefend.
- Voor schietactiviteiten vanaf Breezanddijk en Petten met zwaardere kalibers is piekgeluid op geluidgevoelige objecten in de directe omgeving van de schietpunten een aandachtspunt. Hiervoor is in de vervolgfase aanvullend onderzoek nodig. De uitkomst van dat onderzoek kan van invloed zijn op het gebruik.
- Voor schietactiviteiten vanaf Petten is geluidsbelasting op recreatieterreinen in de directe omgeving van het schietpunt een aandachtspunt.
- Voor schietactiviteiten vanaf Breezanddijk en Petten met zwaardere kalibers is trillinghinder een aandachtspunt. Hiervoor wordt door Defensie aanvullend onderzoek uitgevoerd. De uitkomst van dat onderzoek kan van invloed zijn op het gebruik.

Onze reactie

De uitkomsten van het aanvullende onderzoek bevestigen onze aandachtspunten uit onze zienswijze van vorig jaar ten aanzien van de effecten van het schieten op inwoners, natuur, recreatie, stiltegebieden en waterkwaliteit. Op dit moment is in de Beleidsregel schietlawaaï defensieterrainen opgenomen dat een voorkeursgrenswaarde van 50 dB (Bs-dan) geldt. Bij deze waarde worden maximaal 3,7% ernstig gehinderden verwacht. Een gemiddelde, jaarrond belasting van 50 dB is een maatschappelijk geaccepteerde waarde. Een verhoging naar 55 dB en zeker naar 60 dB is aanzienlijk (elke 3 dB erbij is een verdubbeling van geluid) en leidt tot een significant ongezondere leefomgeving. Hoewel qua typen geluidsoverlast niet te vergelijken hanteert de provincie in haar Actieplan Geluid een voorkeursgrenswaarde van 50 dB. Indien Defensie wil afwijken van de voorkeursgrenswaarde van 50 dB Bs dan, zal daarvoor een goede onderbouwing moeten worden gegeven en inzicht in welke (aanvullende) maatregelen genomen kunnen worden om de overlast te beperken. Voor deze maatregelen is de verwevenheid met de nieuwbouw van schietterrein Petten van belang. Het RVB gaat namelijk uit van een jaarlijkse geluidshinder van 50 dB (Bs-dan), en niet van 60 dB (Bs-dan). Wanneer er maatregelen moeten worden genomen heeft dit mogelijk impact. En het is natuurlijk niet wenselijk dat de bouw langer duurt dan nodig. Daarnaast vragen we ons af waarom Defensie niet kiest, zoals bij Breezanddijk, voor een geluidsbelasting van maximaal 55 dB (Bs-dan) bij Petten.

Relevanter is echter wat de impact van de piekbelasting en de trillinghinder op onze inwoners zal zijn. Want er zijn veel dagen waarop niet getest wordt, waardoor de gemiddelde jaarrond geluidsbelasting gedempt wordt. Voor ons is het van groot belang te weten wat de effecten zijn op de dagen dat er wel geschoten wordt. Zeker als gebruikt gemaakt wordt van de volledige ruimte (maximaal aantal schoten en dagen met het zwaarste kaliber) waar Defensie behoefte aan heeft. Want op dit moment wordt er minder beproefd dan mogelijk is, waardoor een volledige invulling van de behoefte in de toekomst door veel mensen als extra heftig ervaren kan worden. Hoewel er geen

wettelijke normen zijn voor piekgeluiden, vinden wij wel dat deze moeten worden meegenomen bij de beoordeling van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

Wij gaan ervan uit dat de impact van de piekbelasting en trillinghinder groter is dan de al aanzienlijke gemiddelde jaarrond belasting van 55 respectievelijk 60 dB (Bs-dan). Maar omdat het onderzoek hiernaar nog loopt, kunnen we daar geen standpunt over in nemen. In feite komt deze zienswijzeperiode te vroeg, want de beschikbare informatie om ons oordeel op te baseren is onvolledig; de belangrijkste informatie ontbreekt nog. Om deze reden willen we dan ook een voorbehoud opnemen in deze zienswijze voor het bestuurlijk overleg later dit jaar waarin de uitkomsten van dit onderzoek in relatie met de verhoging, besproken kunnen worden.

Daarnaast wijzen we u op de [5 thema's van het Platform IJsselmeergebied](#). Juist de intensivering van het oefengebied raakt al aan zeker drie thema's: (kwaliteit) zoetwaterbeschikbaarheid, toekomstbestendig ecosysteem en vitaal economisch belang. Noord-Holland is voor haar drinkwatervoorziening afhankelijk is van het IJsselmeer. Goede waterkwaliteit is daarom voor ons van groot belang.

De uitbreiding van het aantal schietdagen van 60 naar 90 dagen heeft een grote negatieve impact op de recreatie in het IJsselmeer. Tijdens de oefening worden delen van het oefengebied min of meer gesloten voor de scheepvaart. Dan is het van groot belang in welke periode de oefeningen plaatsvinden, ook in het besef dat voor een aantal Natura 2000 soorten vogels een beperking van het aantal schietdagen in de winter geldt. Tijdens de oefeningen wordt het gebied niet alleen enigszins gesloten voor de scheepvaart, maar ook voor de luchtvaart (tot op een zekere hoogte). Sluiting van dit luchtruim heeft gevolgen voor de vliegroutes voor commerciële luchtvaart vanaf Lelystad Airport (indien dit vliegveld hiervoor wordt opengesteld). Dus we vragen u ook een koppeling te maken met het dossier Luchtruimherziening.

Verder overleg en communicatie

We hebben begrepen dat het aanvullende onderzoek naar piekbelasting en trillinghinder in april gereed is, waarna Defensie weer een cyclus start van ambtelijk en bestuurlijk overleg over de uitkomsten van het onderzoek en de appreciatie daarvan door uw ministerie. De suggestie van uw omgevingsmanagement, gedaan tijdens de informatiebijeenkomst op 29 januari in Den Oever, om TNO te vragen een toelichting te geven op dit onderzoek vinden wij een goed idee. Wij verzoeken u om deze tijdig aan ons beschikbaar te stellen, zodat we in de gelegenheid zijn om deze te kunnen beoordelen en hierop te reageren.

Daarna zal u starten met het voorbereiden van de uitvoering van de vastgestelde behoeften. Dit behelst onder andere het laten uitvoeren van passende beoordelingen in het kader van Natura 2000, het aanvragen van vergunningen en het uitwerken van verdere mitigerende maatregelen voor de reeds benoemde aandachtspunten. U stelt per project zogenaamde spoorboekjes voor de uitvoering op waarin al deze aspecten worden opgenomen. We bieden u aan om hierbij mee te denken en hieraan mee te werken.

Tenslotte herhalen we het belang van vroegtijdige en transparante communicatie met ons, met de inwoners, ondernemers (specifiek recreatiepark en hotel Corfwater in Petten), de Energy and Health Campus en recreanten, voordat er geschoten gaat worden. Wij verzoeken u om het periodiek delen van schema's met betrekking tot schietoefeningen, zodat belanghebbenden tijdig geïnformeerd zijn en hierop kunnen anticiperen. Ook doen wij de suggestie om watersporters – bijvoorbeeld via de havenmeesters – goed te informeren over de schietoefeningen.

Het organiseren van demonstraties op belevingsdagen juichen we toe. Om de communicatie tussen Defensie, provincie, gemeenten, ondernemers en inwoners te structureren, pleiten we voor het instellen van regionale commissies naar het model van de COVM (Commissie Overleg en Voorlichting Milieu) zoals die functioneert bij militaire luchthavens. In het bestuurlijk overleg met u op 14 november 2025 heeft kolonel Van der Leij een voorstel hiertoe gedaan. Dergelijke commissies kunnen zich goed lenen voor overleg, advies en voorlichting over het gebruik van de schietterreinen.

Tot slot

Graag blijven we met Defensie in gesprek over de activiteiten die nodig zijn om Nederland veilig te houden. We kijken daarbij uit naar het voortzetten van het constructieve overleg in de volgende kabinetsperiode. Naast de uitvoering het NPRD willen we graag met u doorspreken over het belang van defensie, hoe we met de groei van defensie de regio Noord-Holland Noord economisch versterken, en wat daarvoor verder nodig is aan woningbouw, mobiliteit en scholing. Onder andere het traject om tot een gezamenlijk Ontwikkelperspectief Noord-Holland Noord te komen kunnen we hiervoor gebruiken. Zoals afgesproken in het ruimtelijk arrangement kunnen we samen met Defensie diverse ruimtelijke ontwikkelingen koppelen aan weerbaarheid en veerkracht en kansen in deze regio benutten.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

voorzitter

Deze zienswijze is ingediend mede namens de colleges van B&W van de gemeenten Bergen, Den Helder, Hollands Kroon, Medemblik, Schagen en Texel, op basis van door hen op 17 februari 2026 genomen besluiten, waarbij (op grond van artikel 10:11 eerste lid Algemene wet bestuursrecht) mandaat is verleend aan Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland om namens hen de gezamenlijke zienswijze op de ontwerpbesluiten voor de locatiespecifieke behoeften 11 en 14 te ondertekenen.

Kopie aan

Colleges B&W van Bergen, Den Helder, Hollands Kroon, Medemblik, Schagen en Texel